Magiczny Kraków

Nagroda im. Sérgio Vieira de Mello wręczona

2026-10-26

Podczas uroczystej gali w Willi Decjusza w czwartek, 22 października wręczono 23. Nagrodę im. Sérgio Vieira de Mello, przyznawaną za działania na rzecz pokojowego współistnienia i współdziałania społeczeństw, religii i kultur. Tegorocznymi laureatami zostali białoruski prawnik i pisarz Maksim Znak oraz argentyńska organizacja pozarządowa Babcie z Placu Majowego (*Abuelas de Plaza de Mayo*). Nagrodę specjalną otrzymał Helge Lunde, dyrektor wykonawczy Międzynarodowej Sieci Miast Schronienia ICORN.

Las Abuelas de Plaza de Mayo to argentyńska organizacja pozarządowa, założona w 1977 roku, której celem jest odnalezienie i przywrócenie tożsamości ponad 500 dzieciom, które zaginęły w czasach ostatniej argentyńskiej dyktatury. Organizacja powstała obok z początku bardziej znanych Matek z Plaza de Mayo. Pomimo upływu czasu, ruch ten do dzisiaj zajmuje centralne miejsce dla zrozumienia argentyńskiej polityki i problemów społecznych tego kraju.

Maksim Znak to białoruski prawnik, obrońca praw człowieka, pisarz i poeta. W 2020 roku wspierał prawnie liderów opozycji i działał na rzecz pokojowego rozwiązania kryzysu politycznego na Białorusi. We wrześniu tego samego roku został aresztowany, a następnie skazany na dziesięć lat kolonii karnej. Uwięziony, tworzył utwory literackie, w tym zbiór opowiadań Zekamerone, ukazujący życie za kratami i siłę ludzkiej godności. W grudniu 2025 roku został zwolniony i zmuszony do opuszczenia kraju.

W swojej laudacji, Magda Heydel, prezeska polskiego PEN Clubu, podkreśliła, że twórczość Znaka stała się świadectwem niezłomności ludzkiego ducha. W więzieniu autor napisał ponad osiemnaście książek, których rękopisy skonfiskowały władze. „Mogli zabrać rękopis, ale nie mogli zabrać myśli z mojej głowy” – przywołała słowa laureata. Znak pracuje obecnie nad odtworzeniem utraconych tekstów. Jak zaznaczyła Heydel, jego historia przypomina, że system represji nie jest w stanie zdławić wolności i twórczej siły człowieka.

Willa Decjusza dla Praw Człowieka

Święcąca w tym roku trzydziestolecie działalności Willa Decjusza od samego początku programowo zajmuje się działalnością na rzecz ochrony praw człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem wolności artystycznej. Willa, jako krakowski reprezentant sieci ICORN, oferuje stypendia i schronienie dla twórców prześladowanych w krajach swojego pochodzenia. W tym roku, w Krakowie znaleźli swój dom pisarze Zulema Gutiérrez i Javier L Mora z Kuby, a także ujgurska badaczka, dr Rabigül Erkmen.